

MÖNSTERÅS
KOMMUN

Riktlinjer för arbetet med våld i nära relationer och skyddade personuppgifter

Fastställd av socialnämnden 13 mars 2019

Reviderad 2020-05-27, 2020-06-17, 2021-11-17

Innehållsförteckning

Syfte	3
Definition av våld i nära relationer	3
Exempel på våldets uttryck	3
Hedersrelaterat våld och könsstämning	4
Socialnämndens ansvar	5
Socialnämndens mål	5
Uppföljning av socialnämndens mål	6
Ansvarsfördelning	7
Barn som har utsatts för våld eller bevittnat våld	8
Våldsutsatta vuxna	8
Våldsutövande vuxna	8
FREDA	8
Kontroll och uppföljning av överlämnad insats till annan verksamhet	8
Samverkan	8
Intern samverkan	9
Extern samverkan	9
Forskning och kartläggning av förekomst av våld i nära relationer	10
Rutiner inom individ- och familjeomsorgen gällande våld i nära relationer	10
Socialtjänstens insatser	10
Boende	10
Samtalsstöd och annan öppenvårdsbehandling	11
Ekonomiskt bistånd	11
Hur svarar insatserna mot de enskildas behov?	11
Att sprida kunskap och information	12
Kompetens och ny kunskap	12
Skyddade personuppgifter	13
Egenkontroll	14
Uppföljning och revidering av riktlinjerna	14

Syfte

Dessa riktlinjer ersätter den tidigare handlingsplanen för våld i nära relation som antogs av socialnämnden 2014-05-21.

Riktlinjerna syftar till att synliggöra socialnämndens övergripande ansvar för vuxna och barn som lever med våld i nära relationer. Syftet med riktlinjerna är också att synliggöra mål, ansvarsfördelning, processer och rutiner på olika nivåer som syftar till att säkerställa god kvalitet inom förvaltningens olika verksamhetsområden.

Riktlinjerna utgår från SOSFS 2014:4 *Våld i nära relationer* och från Socialstyrelsens handbok *Våld – Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer (2016)*.

Definition av våld i nära relationer

Både män och kvinnor utsätts för våld i nära relationer men våldsutsattheten ser olika ut, vilket framgår bl. a. av de årliga trygghetsundersökningar som görs av Brottsförebyggande rådet (Brå) och undersökningar från Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK). Utifrån gjorda undersökningar som omfattar fysiskt och psykiskt våld verkar det som att utsattheten för våld i nära relationer är ungefär jämt fördelad mellan könen. Men att det våld som kvinnor utsätts för är grövre och i högre grad återkommande, det är också vanligare att kvinnor utsätts för sexuellt och dödligt våld.

Våld i nära relationer innebär att våldsutövaren kan vara en partner, f.d. partner men även ett syskon, släktingar eller andra personer som den våldsutsatta har en förtroendefull relation till.

Våld i nära relationer består av ett mönster av handlingar som kan vara allt från subtila handlingar till grova brott. Genom att ha en bred definition av våld kan handlingar som inte nödvändigtvis resulterar i skada eller död inkluderas, då det för berörda innebär en betydande börda. Konsekvenserna kan vara omedelbara eller latent och kan bestå under lång tid.

En våldsutsatt person har rätt till stöd och hjälp helt oberoende av om det har gjorts någon polisanmälan eller inte, och hjälpinsatser ska kunna erbjudas på ett mycket tidigt stadium till den som behöver det.

Även en person som utövar våld emot närstående ska erbjudas stöd i att bryta ett våldsamt beteende.

Exempel på våldets uttryck

Fysiskt: Knuffar, att bli fasthållen, dragen i håret, slagen eller sparkad. Uppsåtlig kroppsskada som grov misshandel och misshandel som leder till döden.

Sexuellt: Våldtäkt eller andra påtvingade sexuella handlingar, alternativt sexuella handlingar som den utsatte inte vågar säga nej till.

Psykiskt: Direkta eller indirekta hot eller förlöjligande. Även våld mot husdjur kan räknas till den psykiska utsattheten.

Materiellt: Avsiktlig förstörelse eller stöld av den utsattes personliga tillhörigheter, bohag och värdesaker.

Ekonomiskt: Den utsatte tillåts inte ha ansvar för sin ekonomi, nekas tillgång till pengar och kan förmås skriva under papper som får negativa konsekvenser för densamme.

Latent våld: kan vara en stark ilska och aggressivitet som är inbunden och visar sig i kroppshållning och kroppsuttryck och som skapar rädsla, upplevs som ett hot om våldsamma konsekvenser och/eller påminner om tidigare erfarenheter av fysiskt våld.

Socialt: Frihetskränkningar som isolering genom att bli hindrad från att träffa släkt och vänner eller att delta i sociala aktiviteter. Människor som är beroende av andra personer för vård och omsorg i vardagen kan även utsättas för vanvård, eller försummelse som undanhållande av medicin eller att inte få adekvat kost.

Hedersrelaterat våld och könsstympling

Den religiösa tillhörigheten är inte avgörande för hederstänkande. Hederstänkande återfinns bland muslimer, kristna, andra religiösa grupper och även bland icke-troende. De grupper och samhällen som karakteriseras av ett starkt hederstänkande är tydligt patriarkala till sin natur och återfinns över hela världen. Familjen påverkas i första hand av slakten, därefter av andra betydelsefulla personer som kollegor, vänner och religiösa auktoriteter och i minst utsträckning av det omgivande samhällets institutioner som stat och myndigheter.

Hedersrelaterat våld och förtryck kännetecknas bland annat av att det är kollektivt utövat. Det innebär att det kan vara flera förövare, exempelvis i den närmaste familjen, och att omgivningen sanktionerar eller driver på.

Kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är central liksom att valet av partner inte är individens utan familjens eller ett större kollektivs angelägenheter. Varje individ representerar gruppen utåt och alla beslut måste vara för det gemensammast bästa – personliga önskemål och ambitioner får stå tillbaka.

Våldet och förtrycket kan ta sig många olika uttryck: fysiskt, psykiskt, socialt och sexuellt. Det kan vara allt från vardagliga handlingar som klädval och socialt umgänge till livsval som utbildning och äktenskapspartner och det kan innebära grovt, ibland dödligt, våld.

Att betona i detta sammanhang är sambandet mellan hedersrelaterat våld och könsstympling. Tvångsäktenskap och könsstympling är specifika företeelser som har sin grund i bland annat föreställningen om att mäns och familjers heder är avhängiga kvinnors och flickors sexuella beteende.

Både flickor och pojkar, kvinnor, män och hbtq-personer utsätts för hedersrelaterat våld och förövarna kan vara både kvinnor och män. Homo- och bisexuella personer samt transpersoner kan vara särskilt utsatta.

För individ- och familjeomsorgen i Mönsterås kommun finns en separat rutin för handläggning av ärenden där det förekommer hedersrelaterat våld samt rutin gällande könsstypning och utreseförbud enligt LVU.

Socialnämndens ansvar

Socialtjänstens ansvar för stöd och hjälp till personer som utsätts för och utsätter närstående för våld regleras i 1 kap. 1 § samt 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (SoL). Vidare regleras socialtjänstens ansvar i Socialstyrelsens författningssamling *Våld i nära relationer (SOSFS 2014:4)*. I 5 kap 11 § SoL fastslås det att socialnämnden särskilt ska beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående ska få stöd och hjälp för att förändra sin situation. Samt att barn som utsatts för brott eller bevittnat våld eller andra övergrepp mot närstående får det stöd och den hjälp som barnet behöver.

I 5 kap 11 a § SoL regleras socialnämndens uppgift att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. När socialnämnden fullgör uppgiften ska nämnden särskilt beakta säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våld eller andra övergrepp och dennes närstående.

Socialstyrelsens särskilda föreskrifter och allmänna råd samt handboken Våld – Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer (2016) finns att ladda ner på Socialstyrelsens hemsida.

Socialnämndens mål

1. Våldsutsatta vuxna och barn, och barn som har bevittnat våld i hemmet ska få snabbt och säkert skydd.
2. Våldsutsatta, våldsutövare och barn som har bevittnat våld ska få ett bra bemötande.
3. Stöd och hjälp ska utgå från en helhetssyn där alla – den våldsutsatta, våldsutövaren och barnen som bevittnat våldet – omfattas av samhällets insatser.

Uppföljning av socialnämndens mål

Här beskrivs mål, delmål och aktiviteter. Ett förbättringsområde inför nästa revidering av handlingsplanen är att om möjligt också hitta nyckeltal/indikatorer för uppföljning.

Mål	Delmål	Nyckeltal/ indikatorer	Aktiviteter
<p>Våldsutsatta vuxna och barn, och barn som har bevittnat våld ska få ett snabbt och säkert skydd.</p>	<p>Bli bättre på att upptäcka när det förekommer våld i nära relationer.</p> <p>Bli bättre på att identifiera tecken på hedersrelaterat våld- och förtryck samt könsstymning.</p> <p>Sprida information om vart man kan vända sig när man är våldsutsatt.</p> <p>Rättssäker handläggning.</p>		<p>Vid alla nybesök, vuxna och barn över 15 år, ställs FREDA kortfrågor för att upptäcka våld.</p> <p>FREDA farlighetsbedömning och beskrivning används i vuxenutredningar som handlar om våld.</p> <p>Ta fram rutin för könsstymning.</p> <p>Utveckla kompetensteamets funktion och använda dem som stöd i arbetet med våldsärenden.</p> <p>Sprida information till berörda. På hemsidan och Informationsmaterial/broschyr i receptionen med uppgifter om former för stöd, samt var personer kan vända sig vid behov av stöd och hjälp.</p> <p>Information till samarbetspartners och verksamheter i den egna nämnden.</p> <p>Information till elever i Skolan.</p> <p>Utbildning i våld i nära relationer till personal inom IFO.</p> <p>Personal som arbetar med barn ska ges utbildning i hur man samtalar med barn utifrån våld och andra övergrepp.</p>

			<p>Revidera handlingsplanen och implementera SOSFS 2014:4 och de rutiner som finns för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.</p> <p>Utbildning i handläggning och dokumentation samt utformning av insatser.</p>
Våldsutsatta, våldsutövare och barn som har bevittnat våld ska få ett bra bemötande	Ett bra bemötande förutsätter att personalen känner sig trygga och har kunskap om handläggning av våld i nära relationer.		<p>Handledning och utbildning, i synnerhet för ny personal om våld i nära relationer.</p> <p>Riskbedömningar i alla ärenden för att kunna avgöra behov av insatser som möter behov.</p> <p>Skapa förutsättningar för ett tryggt möte när våldsutövare deltar: ex. välj lämpligt rum, använd larm, se till att kollega finns i närheten av rummet.</p>
Stöd och hjälp ska utgå från en helhetssyn där alla – den våldsutsatta, våldsutövaren och barn som bevittnat våld – omfattas av samhällets insatser.	<p>Samverkan internt och externt för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda.</p> <p>Att undersöka möjligheten till att ingå i Kompotten, kring boende för våldsutsatta.</p>		Följa upp rutiner för samverkan internt och externt med Barnahus, Skola, Landsting, Polis.

	Att kunna erbjuda en större variation av insatser till barn som bevittnat och blivit utsatta för våld.		
--	--	--	--

Ansvarsfördelning

Ärenden som rör våld hanteras av individ- och familjeomsorgen (IFO) enligt följande uppdelning:

Barn som har utsatts för våld eller bevittnat våld

Barn- och ungdomsenheten ansvarar för att utreda, fatta beslut och följa upp insatser för barn och unga som har utsatts för våld eller bevittnat våld i en nära relation.

Våldsutsatta vuxna

Vuxenenheten ansvarar för att utreda, fatta beslut och följa upp insatser för vuxna som har utsatts för våld i en nära relation. Vuxenenheten ansvarar också för att utreda, fatta beslut om och verkställa ekonomiskt bistånd för våldsutsatta personer.

Våldsutövande vuxna

Vuxenenheten ansvarar för att utreda, fatta beslut och följa upp insatser gällande vuxna våldsutövare.

FREDA

Det standardiserade bedömningsverktyget FREDA ska användas i alla utredningar där det förekommer uppgifter om våld, för att definiera våldets omfattning, karaktär och risker. FREDA-kortfrågor ska användas för att identifiera förekomst av våld i så väl vuxen- som barnärenden i ett första skede samt vid misstanke om våld i pågående ärenden.

Bedömningsmetoden ska utgöra en del i de skyddsbedömningar som socialtjänsten är skyldig att göra enligt 11 kap. 1 a § SoL, gällande barns behov av skydd och föräldrars förmåga att möta dessa behov.

På IFO ska det finnas FREDA-utbildad personal.

Kontroll och uppföljning av överlämnad insats till annan verksamhet

Kontroll och uppföljning av överlämnade insatser sker på så väl individuell som övergripande strukturell nivå.

Samverkan

Vid individuellt behovsprövade insatser till våldsutsatta vuxna och barn som har utsatt för och/eller bevittnat våld samt våldsutövare, ska insatserna samordnas både internt och externt så att de inte motverkar varandra. Detta gäller såväl insatser för den enskilde individen som insatser för en hel familj. Detta uppdrag har socialtjänsten vid alla

behovsprövade insatser men framhävs särskilt för denna målgrupp i socialstyrelsens föreskrifter.

Intern samverkan

Inom individ- och familjeomsorgen finns en nära samverkan mellan vuxenenheten och barn- och ungdomsenheten. Enheterna finns nära varandra geografiskt och deras respektive enhetschefer ingår i individ- och familjeomsorgens ledningsgrupp. Det finns ett utarbetat samarbete såväl i ärenden som gäller våld i nära relationer som i andra ärenden som innehåller en problematik både gällande barn och vuxna. Det innebär att en utredning och planering kan göras på ett smidigt sätt såväl när det gäller frågan om trygghet och säkerhet för barn och vuxna, som när det gäller eventuell missbruksproblematik eller behov av ekonomiskt bistånd.

Inom IFO finns det ett kompetensteam med socialsekreterare från samtliga enheter med speciell kompetens för våld i nära relationer. Denna grupp arbetar i ärenden som rör våld i nära relationer och är ett kunskapsstöd till övriga socialsekreterare.

Samverkan med biståndsenheten, äldreomsorgen och omsorgen om funktionsnedsatta sker när

det finns behov av det. En särskild blankett för intern samverkan finns att tillgå i socialförvaltningens kvalitetsledningssystem på kommunens intranät.

Extern samverkan

Inom kommunen finns nätverksmöten för skola och socialtjänst där frågor som våld i nära relationer kan diskuteras.

Inom länet finns en överenskommelse mellan 11 kommuner - kallad Potten, som syftar till att i ett akut skede kunna erbjuda stöd med akut boende till våldsutsatta. När det utifrån skyddsbehov anses nödvändigt att erbjuda detta utanför hemkommunen. Denna överenskommelse ersätter inte skyddade boenden eller HVB där det finns tillgång till personal.

Socialnämnden har också möjlighet att ta hjälp av kvinnojourer vid behov, de kan erbjuda boende samt ge stöd till enskilda.

Genom Barnahus i Kalmar finns ett forum för samverkan utifrån barn som har utsatts för våld eller bevittnat våld.

I samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården är användandet av Samordnad Individuell Plan (SIP) ett viktigt verktyg där den enskildes behov sätts i centrum.

Användandet av verktyget SIP är lagstadgat, såväl inom kommunen som inom landstinget.

När det gäller personer över 18 år som har utsatts för våld är det endast den enskilde som kan avgöra om en polisanmälan ska göras (socialtjänstens sekretess får dock brytas om det gäller misstanke om brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, vilket framgår av 10 kap 23 § OSL. Socialtjänsten ska informera den enskilde om möjligheten att anmäla till polisen, hur detta går till och vid behov bistå den enskilde vid en polisanmälan.

Socialtjänsten har möjlighet att bryta sekretessen rörande enskilds förhållande om det finns uppgifter hos socialtjänsten som tyder på att den enskilde kan komma att utsätta en närstående för våld i nära relation enligt brotten som beskrivs i 3, 4 och 6 kap i Brottsbalken, vilket framgår av 10 kap 18 c§ OSL.

Forskning och kartläggning av förekomst av våld i nära relationer

Nationella undersökningar och statistik kan hämtas från Brottsförebyggande rådets (Brå) årliga trygghetsundersökningar samt från Socialstyrelsen. Regional och lokal statistik kan hämtas genom verksamhetsberättelse från Kvinnojouren i Kalmar samt kriminalstatistik från Brå på kommunal och regional nivå. Genom att "våld i nära relation" kan anges som aktualiseringsorsak i Procapita, medger individ- och familjeomsorgens verksamhetssystem en viss möjlighet till statistiska sammanställningar.

Rutiner inom individ- och familjeomsorgen gällande våld i nära relationer

Rutin för handläggning av ärenden som gäller **våld i nära relationer** innehåller följande avsnitt:

- Risk- och skyddsbedömning
- Förhandsbedömning (vuxna)
- Utredning vuxna som lever med våld i en nära relation
- Utredning av våldsutsatta barn och barn som har bevittnat våld
- Beslut
- Insatser till vuxen våldsutsatt (boende, stöd och hjälp, ekonomiskt bistånd)
- Insatser till barn som har utsatts för eller bevittnat våld
- Insatser till våldsutövare
- Samverkan
- Sammanställning av olika former av stöd

Utöver denna rutin finns rutiner för:

- Omedelbar skyddsbedömning
- Hedersrelaterat våld
- Hantering av skyddande av personuppgifter
- Checklista/underlag för person med skyddad identitet
- När en förälder avlider till följd av våld i en nära relation

Socialtjänstens insatser

Boende

När en våldsutsatt person har behov av bostad kan kommunen bevilja bistånd enligt 4 kap 1 § SoL i form av boende i en akutlägenhet, men också vandrarhem eller hotell kan vara möjliga alternativ. Kvinnor kan också få boende på kvinnojour som bistånd. Om det finns plats på kvinnojouren och en kvinna väljer att åka dit bistår kommunen med resekostnader, uppehälle och dygnsavgift. Ibland kan ett boende på HVB krävas utifrån den våldsutsattas behov.

Om den våldsutsatta personen av någon anledning inte själv kan få hyra lägenheten eller tillhör en särskilt utsatt grupp kan bistånd enligt 4 kap 1 § SoL ges i form av att

andrahandskontrakt. Alternativt stöd i att hitta ett eget boende. Socialtjänsten har ett samarbete med det kommunala bostadsbolaget i Mönsterås.

När ärenden rör asylsökande personer ansvarar Migrationsverket för boendelösning.

Samtalsstöd och annan öppenvårdsbehandling

Den som utsatts för våld kan få bistånd enligt 4 kap.1 § SoL i form av rådgivning/stödsamtal hos handläggande socialsekreterare eller hos socialtjänstens familjebehandlare. Insatsen beviljas för tre månader i taget men kan pågå längre. Socialtjänsten erbjuder även behandling genom extern behandlare.

Barn som blivit utsatta för eller bevittnat våld i nära relation kan få behandling utifrån Trappan, en modell för krissamtal med barn som upplevt våld i sin familj. Barn ska utifrån ålder och mognad också ges fortlöpande information och erbjudas möjligheter till samtal om vad som händer i barnets familj samt hur det påverkar barnet och dess relationer till vuxna i familjen. Detta ska ske vid utredning, under pågående insatser samt vid uppföljningar.

Kompetens kring samtalsstöd och behandlingsmetoder till våldsutövare ska erbjudas i enlighet med de metoder som socialstyrelsen rekommenderar. Det ska finnas personal på IFO som är utbildade i metoderna.

Ekonomiskt bistånd

I socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd framgår det att det i en nödsituation är möjligt att frångå de vanliga rutinerna för försörjningsstöd (vilket också framgår av SOSFS 2013:1). Den våldsutsattas och barns behov av skydd och stöd måste prioriteras. Det kan vara aktuellt med bistånd till mat, hygienartiklar, logikostnader och reskostnader i den akuta situationen. Efter att de mest akuta behoven har tillgodosetts kan det vara aktuellt att i normberäkningen godta kostnader för:

- tillfällig adressändring
- namnbyte
- säkerhetspaket (låsbyte, titthål, kedja mm)
- dubbla hyreskostnader under uppsägningstid
- kostnad för äktenskapsskillnad
- hemutrustning (innan hemutrustning beviljas förutsätts att bodelning sker)
- kläder
- kostnad för en timmes konsultation hos advokat för att söka rättshjälp bör beviljas om kostnaden inte täcks av hemförsäkringens rättsskydd
- eventuellt övriga kostnader utifrån en individuell behovsprövning

Hur svarar insatserna mot de enskildas behov?

Genom socialtjänsten kan både våldsutsatta, den som utövat våld och barn som har utsatt för eller bevittnat våld få stöd. Verksamheten behöver ständigt utvecklas och kompetensen hos IFO:s personal behöver uppdateras kontinuerligt för att möta enskildas behov. I detta sammanhang ska socialnämnden särskilt uppmärksamma personer med funktionsnedsättningar, kvinnor med missbruksproblematik och personer med annan kulturell bakgrund. En individuell bedömning av den våldsutsattas och våldsutövarens behov ska alltid göras.

När det gäller skyddat boende finns inte den insatsen inom kommunen. Vid behov av skyddat boendet får externa lösningar sökas. När dessa insatser planeras görs individuella bedömningar som ska utgå ifrån individuella behov. Behoven kan till exempel omfatta skyddade boenden för personer med funktionsnedsättningar eller personer med utländskt ursprung.

Att sprida kunskap och information

Att sprida information till enskilda, grupper och myndigheter om socialtjänstens arbete med våldsutsatta vuxna och barn som har utsatts för eller bevittnad våld är en central uppgift för socialnämnden. En ökad kunskap kan bidra till att fler våldsutsatta söker stöd och hjälp och att fler barn får det stöd och hjälp som de behöver.

Genom socialförvaltningens ledningsgrupp och egna gruppmöten på varje enskild enhet finns forum för att planera och sprida kunskap och information. En informationsbroschyr har tagits fram och spridits liksom små "visitkort" med viktiga telefonnummer. Foldern ska finnas lättillgänglig på socialkontoret, inom äldreomsorgen, omsorgen om funktionsnedsatta och hos samarbetspartners.

Ett pågående arbete behövs för att utveckla och sprida kunskap både inom den egna verksamheten och andra delar inom kommunen samt till enskilda i kommunen som kan vara berörda. En del i detta arbete är att utveckla den information som finns på kommunens hemsida samt att samverka med andra aktörer.

Kompetens och ny kunskap

Alla socialförvaltningens medarbetare ska ha en grundläggande kunskap och förståelse för våld i nära relationer. Detta för att kunna uppmärksamma tecken på att våld förekommer då man arbetar med brukare/klienter. Det är också viktigt att alla medarbetare vet att det är till individ- och familjeomsorgen de ska hänvisa personer som är våldsutsatta.

Förvaltningens verksamheter behöver ha fördjupad kunskap om särskilt utsatta grupper som kan finnas inom deras respektive verksamheter, exempelvis personer med funktionsnedsättningar, kvinnor med missbruksproblematik eller personer med annan kulturell bakgrund.

Det finns ett kompetensteam dit handläggare kan vända sig. Den handläggande personal som ansvarar för ärenden med våld i nära relationer behöver ha en god kunskap om exempelvis våldets mekanismer, normaliseringsprocessen, våldets yttringar och vilka symtom våldsutsatthet kan ge hos barn och vuxna. Det behöver finnas en särskild kompetens för hur man bemöter såväl våldsutsatta som våldsutövare. Det behöver också finnas en fördjupad kompetens gällande skyddade personuppgifter i olika faser av myndighetsutövningen.

Våld i nära relationer är ett område som är mycket uppmärksammat sedan flera år tillbaka, såväl nationellt som inom länet. Mönsterås kommun finns representerat i Barnhus styrgrupp samt i länsnätverket för våld i nära relationer. Socialstyrelsen och Länsstyrelsen sprider

information och anordnar utbildningstillfällen varje år i frågor relaterade till våld i nära relationer. Inom IFO:s ledningsgrupp bestäms vem/vilka som tar del av olika utbildningar.

Under hösten 2018 har två socialsekreterare och en familjebehandlare genomgått uppdragsutbildning på 7,5 hp för att utveckla arbetet med våld, med finansiering av statsbidrag. 2019 kommer en socialsekreterare att gå samma utbildning

Skyddade personuppgifter

Det måste finnas rutiner för att hantera sekretessmarkerade personuppgifter, för att minimera riskerna att sådana uppgifter lämnas ut till obehöriga. Detta gäller också informationsöverföring inom den egna verksamheten. Det ska framgå i dokumentation vilka eventuella överväganden som har gjorts när det gäller principer för tillgång till skyddade uppgifter. De rutiner som finns måste vidare vara väl vara kända i verksamheten. En rutin behöver också innefatta hur ansökan om skyddade personuppgifter går till samt socialtjänstens eventuella roll i ett sådant ärende.

En person som har utsatts för våld av närstående kan ha skyddade personuppgifter eller vara i behov av att få det. Den våldsutsatta kan behöva socialtjänstens stöd i att ta kontakt med andra myndigheter som exempelvis Polismyndigheten och Skatteverket.

Personer som lever med skyddade personuppgifter befinner sig i en särskilt utsatt situation som det är viktigt att socialtjänsten tar hänsyn till i sin behovsbedömning och handläggning. Att leva med skyddade personuppgifter kan ge en rad olika konsekvenser, praktiska, sociala, ekonomiska och psykologiska. All energi kan gå åt till att vidta åtgärder för att inte identiteten ska avslöjas och det kan leda till rädsla, isolering ohälsa och dålig ekonomi. Det kan vara nödvändigt med vissa säkerhetsåtgärder som kostar pengar (som byte av lås, extra mobiltelefoner etc.). Att det tar lång tid innan man får sin post kan medföra extra kostnader, det kan vara svårt att köpa något på avbetalning för att man då måste lämna uppgift om namn, adress och personnummer. Högkostnadsskydd måste kanske också väljas bort. Skyddade personuppgifter kan till och med medföra svårigheter att försörja sig eftersom det innebär en risk att lämna sina personuppgifter till en arbetsgivare.

För barn innebär skyddade personuppgifter stora begränsningar i aktiviteter och handlingsfrihet. Relationen till klasskamrater och andra barn påverkas och livet kan präglas av rädsla både för egen del och för förälderns eller syskonens del. Det kan vara nödvändigt att avstå från att vara med i idrottsföreningar, prenumerera på tidningar eller låna böcker och filmer på bibliotek. Terminskort för skolresor kan också innebära en risk att avslöja identiteten.

Rutin för **skyddade personuppgifter** innehåller följande avsnitt:

- Olika former av skyddade personuppgifter

- Hantering av skyddade personuppgifter inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg (hantering i arkiv, listor, protokoll)
- Besök och kontakt med den enskilde (posthantering, kontakt med andra myndigheter)
- Utredningar (genomförande och innehåll)
- Barn som är utsatta för hot från föräldrar.

Egenkontroll

Brister i socialtjänstens handläggning av ärenden vad gäller stöd och skydd kan medföra allvarliga konsekvenser för en enskild som är utsatt för eller bevittnar våld i nära relationer. Därför är det av stor vikt att socialnämndernas handläggning och dokumentation följer gällande lagar och föreskrifter.

För att säkerställa kvalitén i verksamheten är det därför viktigt att det finns en fungerande egenkontroll, som på olika sätt undersöker och kontrollerar den egna verksamheten. Detta ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att verksamhetens kvalitet ska kunna säkras. Det är grundläggande att denna egenkontroll bedrivs systematiskt och regelbundet följs upp.

Separat rutin för egenkontroll för våld i nära relationer ska finnas i socialnämndens kvalitetsledningssystem.

Uppföljning och revidering av riktlinjerna

I FO chef ansvarar för frågor som gäller revidering av handlingsplanen och att en genomgång av riktlinjerna sker minst en gång per år. Vidare ansvarar FO chef för att brister eller risker som framkommer i egenkontroller åtgärdas. Synpunkter och information som framkommer i verksamheten ska sedan vidarebefordras till förvaltningschef.

I samband med revidering av riktlinjerna bör också en mindre utvärdering och inventering göras i verksamheten gällande hur insatserna från individ- och familjeomsorgen svarar mot de behov som finns.